

Luik, mooi uitgangspunt voor fraaie wandelingen

Van oude mijnen en nieuwe paradijsjes

■ TEKST: JOOST VERMEULEN
FOTO'S: RÉNIE VAN DER PUTTE

DRIEHONDERDENVIJFENZIG BREDE TREDEN TELT DE TRAP DIE IN LUIK VAN HET HART VAN DE OUDE BINNENSTAD RECHTSTREEKS NAAR DE CITADEL VOERT. ZO KONDEN DE SOLDATEN DIE BOVEN IN HET GARNIZOEN GELEGERD WAREN, IN GEVAL VAN ONRUST, SNEL HET CENTRUM VAN DE STAD BEREIKEN. IETS WAT IN DE ROERIGE NEGENTIENDE EEUW TOT DRIEMAAL TOE GEBEURDE.

Nu wordt de 'escalier de Buere' voornamelijk gebruikt door de bewoners van de dertig huizen die in de loop van de laatste eeuw tegen de trap zijn aangebouwd. De blik omhoog is indrukwekkend en belooft bij aankomst boven een prachtig uitzicht over de hele stad. Toch besluiten we vooralsnog de trap links te laten liggen. Vlak voor de eerste trede van trap begint namelijk de groene variant van de 'citadelroute'. En wanneer we aan het einde daarvan, via de 'bruine' route doorsteken komen we vanzelf bovenaan de trap uit.

De reputatie van Luik, de grootste stad van Wallonië en haar directe omgeving, was er jarenlang één van een grauwe, ietwat verwaarloosde stad, omgeven door de restanten van zwaar vervuilde industrie. Maar dankzij een aantal drastische saneringen en enorme investeringen in de infrastructuur is Luik dat imago langzaam aan het verliezen. Sterker nog, het blijkt dat de stad prima dienst kan doen als uitgangspunt voor fraaie wandelingen.

De groene citadelroute voert ons tussen de restanten van oude kloostercomplexen door en stijgt langzaam. Op het schitterende terras aan de zuidhelling staan bloeiende vijgenbomen. Eenmaal boven is het uitzicht over de stad inderdaad fenomenaal. We dalen niet af maar vervolgen de route langs de helling. Bruine bordjes hebben intussen plaats gemaakt voor rode. Beneden loopt een spoorlijn. Aan de stadskant van het spoor, op de voormalige industrieterreinen worden hele nieuwe woonwijken gebouwd. Ongemerkt zijn we intussen in een oud bosgebied beland.

Oude loofbomen vormen een ideale nestgelegenheid voor spechten. We horen ze dan ook aan alle kanten roffelen. Even verderop buigt het pad opnieuw naar boven en staan we aan de voet van de muur die de voormalige citadel omgeeft. Het lelijke 'jaren zestig' gebouw op het binnenterrein is het grote academisch ziekenhuis van de stad. De ingang ligt gelukkig aan de andere kant, dus hier geen gillende sirenes.

De mijnbouw

Hoewel er van oudsher rondom Luik op bescheiden schaal steenkool werd gedolven, is het de industriële revolutie die maakt dat de exploitatie van steenkool op grote schaal ter hand genomen wordt. Er waren aan het begin van de twintigste eeuw nog 65 werkzame mijnen in de directe omgeving van de stad. De aanwezigheid van steenkool zorgde er ook voor dat in de late 19de en begin 20ste eeuw de staalindustrie, die veel steenkool nodig had, zich hier ging vestigen. De achteruitgang van de mijnbouw begon na de Tweede Wereldoorlog met de opkomst van gas en olie uit het Midden-Oosten en goedkopere steenkool uit het Oostblok en later China. De laatste mijn in 'het Luikse' sloot in 1974 zijn poorten.

IN EEN GROTE BOOG LIGGEN DE TERRILS OM DE HELE STAD HEEN EN BIJNA ALLEMAAL ZIJN HET NU KLEINE GROENE PARADIJSJES

Er is op dit punt een variant van de wandelroute die linksom langs de muur loopt en vervolgens aansluit op een wandelroute die je naar het dorp Vottem brengt. Wij wandelen echter verder langs de helling, parallel aan de Maas. Op verschillende plekken heb je mooie uitzichten op rivier en stad. 'Hieronder werkte mijn vader nog'. Een ons tegemoetkomende wandelaar met een hond levert ongevraagd commentaar. 'De ingang van de mijn lag daar', en hij wijst naar beneden. 'Vanuit de schacht kon je de kolen zo in de treinwagons kiepen. Dertig jaar geleden hebben ze hem

gesloten'. We verlaten even het pad om tussen de bomen naar de restanten van de mijn te zoeken. Veel meer dan een met klimop begroeide stuk muur en een verroeste metalen deur in de rotsen is er niet te zien.

De man met de hond heeft onze zoektocht van boven gevolgd. Terug op het pad vraagt hij of wij geïnteresseerd zijn in de oude mijnbouw. Wanneer we dat beamen wijst hij in de verte. 'Kijk, dát hoorde ook bij de mijnen. De 'terrils', daar stortten ze het afval'. Nog geen tien minuten later staan we aan de voet van de afvalberg. Je kunt je als je deze weelderig begroeide heuvel ziet nauwelijks voorstellen dat het ooit een gitzwarte, stoffige berg was waar brullende transportbanden elke dag tonnen steen en kolengruis stortten. Tijdens onze klim naar de top van de heuvel ontwaren we tussen de braamstruiken her en der metaalresten en betonnen stutten. Onderdeel van het transportsysteem

vermoeden we. Deze terril, pal aan de rand van de stad is er slechts één van vele tientallen zo blijkt. In een grote boog liggen ze om de hele stad heen. En bijna allemaal zijn het nu kleine groene paradijsjes. Er groeien zeldzame planten en die trekken al even zeldzame vlinders aan. En tussen de dichte bossages broeden talloze vogelsoorten. De ecologische en cultuurhistorische waarde van de terrils wordt intussen algemeen erkend. Vrijwel allemaal zijn ze nu beschermd en een groot deel is ook opgenomen in het uitgebreide wandelnetwerk dat intussen rondom Luik is ontstaan. Er is zelfs een GR ontwikkeld rond dit fenomeen, de GR 412. Wij volgden deze route nog een vijftal kilometers en kwamen daarbij nog drie zwaar begroeide terrils tegen, voordat we uiteindelijk weer afdaalden in de richting van de Maas om vervolgens via een mooi wandelpad vlak langs het spoor weer in het centrum van Luik uit te komen.

Route informatie

De stad Luik geeft een folder uit waarop alle wandelingen langs de helling van de citadel staan beschreven. Daarop staat ook heel veel informatie over bezienswaardigheden.

Er zijn in totaal zes routes, aangegeven met verschillende kleuren. De routes zijn afzonderlijk te lopen maar ook met elkaar te combineren.

GR 412 est Sentier des terrils slingert langs een tiental voormalige afvalbergen aan de noordkant van Luik. De route gaat langs o.a. het kasteel van Bernalmont en buigt daar dan naar de Maas. Er loopt ook variant van deze GR langs de terrils van de 'Batteri Nouveau' en 'Batteri Ancienne', niet ver van de grote begraafplaats. Overal langs deze wandelroutes kun je gemakkelijk naar het centrum van Luik terugkeren.